

پیرامون
منہیات شرعی

تألیف:

محمد بن صالح المنجد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

- ۱..... مقدمه
- ۲..... بیان بخشی از منهیاتی که در قرآن و سنت آمده است
- ۳..... در مورد عقیده
- ۶..... منهیاتی که در مورد طهارت آمده است
- ۷..... منهیاتی که در مورد نماز آمده‌اند
- ۱۰..... چیزهایی که در مساجد از آن نهی شده
- ۱۱..... منهیاتی که در مورد آداب تدفین مرده آمده
- ۱۲..... منهیاتی که در مورد روزه گرفتن آمده است
- ۱۳..... منهیاتی که در مورد حج و قربانی آمده است
- ۱۴..... منهیاتی که در معاملات و بهره آنها آمده است
- ۱۶..... منهیاتی که در مورد نکاح آمده است
- ۱۹..... منهیاتی که در امور مربوط به زنان آمده
- ۲۰..... منهیاتی که در مورد حیوانات قربانی و خوردنیهای دیگر آمده
- ۲۲..... منهیاتی که در مورد لباس و وسایل زینتی آمده است
- ۲۳..... منهیاتی که در مورد آفات زبان آمده است
- ۲۶..... منهیاتی که در مورد آداب خوردن و نوشیدن آمده است
- ۲۷..... منهیاتی که در مورد آداب خوابیدن آمده است
- ۲۸..... منهیاتی که در موارد دیگر آمده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

حمد و سپاس برای خداوند جهانیان و سلام و درود بر پیامبر ما محمد صلی الله علیه وسلم و سلام بر تمامی خاندان و اصحاب وی و اما بعد:

رساله‌ای تحت عنوان «محرّماتی که مردم بدان خوار می‌شوند» پیشتر آمد که این رساله بعضی از مخالفتهای متنوع شرعی را نشان می‌دهد که شامل امور مختلفی از جمله انواع شرک و گناهان کبیره و صغیره می‌شود، با ذکر دلایل هر کدام از کتاب و سنت، به علاوه تفصیلهایی هم دارد و همچنین حالتهای واقعی را بیان کرده و صورتهای مختلفی را برای مردم در این گناهان توضیح داده است.

وقتی که درهای (ورود به) محرّمات زیاد باشد و اموری که قرآن و سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم از آن نهی کرده‌اند، فراوان باشد وقتی که برای مسلمان مهم باشد که با این محرّمات آشنایی پیدا کند تا از دلایل خشمگینی و غضب خداوند جلوگیری کند و از آنچه که باعث فساد دنیا و آخرتش می‌شود پرهیز کند (به صلاح) دیدم که مقداری از این منهیات که تحت عنوان «دین نصیحت است» جمع‌آوری نمایم به امید اینکه خود و برادران ایمانیم از آن سود ببریم. و آنچه را که از این منهیات در قرآن ممکن

بود در احادیث صحیحی که اهل حدیث^۱ (در این قسمت حدیث اعتماد من بیشتر بر تصحیحات علامه محمد ناصرالدین آلبنی است) صحیح دانسته‌اند براساس ابواب فقهی مرتب و جمع‌آوری کرده‌ام.

و نص آیه یا حدیث را به طور کامل نیاورده‌ام فقط قسمتی از آنرا به عنوان شاهد آورده‌ام. اکثر این منهیات از خود نصوصی گرفته شده‌اند که در اکثرشان کلمه نهی یا مشتقات آن مثل «لای ناهیه» و امثال آن آمده است و علاوه بر این شرحی را برای بعضی از کلمات غریب و دور از ذهن آورده‌ام و گاهی وقتها هم علت نهی را ذکر کرده‌ام از خداوند سبحان خواستاریم که ما را از گناه و فسادهای ظاهری و باطنی دور نگه دارد و توبه همگی ما را قبول بدارد و خداوند جهانیان را بدین گونه سپاس می‌داریم.

بیان بخشی از منهیاتی که در قرآن و سنت آمده است

خداوند متعال و فرستاده وی پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم ما را از کارهای بسیاری نهی کرده‌اند که بر این نهی و خودداری مصلحت‌های بزرگ و فایده‌های کثیر و منع مفسده‌های زیاد و بدسگالیهای بزرگ مترتب است و قسمتی از این منهیات حرام و قسمتی مکروه است و برای شخص مسلمان بهتر است که از همه آنها پرهیز کند همچنانکه پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم می‌فرمایند: «ما نهیتکم عنه فاجتنبوه» یعنی از آنچه که شما را از آن نهی می‌کنم خودداری کنید.

مسلمان واقعی بر دوری کردن از منہیات خواه حرام و خواه مکروه اشتیاق می‌ورزد و کارهای انسان‌های سست ایمان را انجام نمی‌دهد همانهایی که به انجام دادن مکروهات اهمیتی نمی‌دهند هر چند که علم هم دارند که تساهل در مکروهات منجر به وقوع محرمات می‌شود. چونکه مکروهات حامی و پشتیبان محرمات هستند کسی که در آنها آزادانه عمل کند ممکن است که در محرمات خداوند نیز آزادانه عمل کند. علاوه بر این دوری از مکروهات اگر به خاطر خداوند باشد برای شخص مسلمان، ثواب دارد و جدای از این در اینجا تمیزی بین نهی مکروهی و نهی تحریمی حاصل نمی‌شود. پس تمیز بین آنها نیاز به علم دارد. بنابراین بیشتر منہیاتی که در کتاب می‌آید از باب تحریم و حرمت است نه کراهیت. قسمتی را از این منہیات شرعی بر خواننده گرامی برمی‌شماریم؛

در مورد عقیده

از شرک به طور عام، چه شرک اکبر باشد، چه شرک اصغر یا خفی فرقی نمی‌کند، نهی شده است.

نهی از رفت و آمد پیش فالگیر و پیشگو و تصدیق ایشان، و همچنین از ذبح (کشتن حیوان به صورت نذر یا قربانی) برای غیر خدا و نیز از نسبت دادن سخن به خدا و رسول بدون علم، نهی شده است. از حکم کردن و استیناف خواستن به غیر از شرع خداوند، نهی شده است. از آویختن تعویذ

(مهره و طلسمی که برای دفع چشم زخم به گردن اطفال می‌آویزند) و نیز از مهره‌های شیشه‌ای که بخاطر دفع چشم شوری به گردن می‌آویزند از توگه یعنی سحری که برای جدا کردن دو نفر یا جمع بین آنها انجام می‌دهند، نهی شده است و نهی از سحر به طور عام است و از فالگیری و پیشگویی، و از اعتقاد به تأثیرگذاری ستارگان در حوادث و سرنوشت انسانها و نهی از اعتقاد به ذی نفع بودن بعضی از اشیاء که خداوند اینها را برای آن نفع خلق نکرده است.

از فکر کردن در مورد ذات خداوند نهی شده، بلکه باید در مورد خلقت‌های وی فکر کرد. جایز نیست که انسان بمیرد و حسن ظن نسبت به خداوند متعال نداشته باشد. از حکم به جهنمی دادن کسی که اهل دین است و از تکفیر شخص مسلمان بدون دلیل شرعی نهی شده است و نهی شده از اینکه خداوند را به خاطر امور دنیوی قسم دهید و از درخواست و قسم دادن خداوند (در غیر امور دنیوی) ممانعتی نیست، به شرط اینکه گناه نباشد و این بخاطر تعظیم خداوند است.

از دشنام دادن به روزگار چون خداوند متعال آنرا خلق کرده نهی شده، و از بدبینی که همان بدبینی می‌باشد و از مسافرت به سرزمینهای مشرکان و از همنشینی و همسایگی با کفار و از ولایت کافران یهودی و مسیحی و غیر آنها، که با خداوند دشمنی دارند، بر مؤمنین نهی شده است و از اینکه کفار را به عنوان محارم و ملازم گرفتن که در این صورت برای مشورت کردن و محبت ورزیدن نزدیک‌تر می‌شوند و از اینکه اعمال نیک را با کارهایی از جمله قصد ریا و فریب کاری و قصد نام آوری و منت نهادن باطل کردن و از

مسافرت به هر آرامگاهی به قصد عبادت بجز مسجدهای سه‌گانه؛ مسجد الحرام، مسجد النبی و مسجدالاقصی و از ساختن گنبد و بارگاه بر قبرها و به عنوان مسجد از آن استفاده کردن نهی شده است نیز گذاشتن چراغ و شمع بر قبرها درست نیست. دشنام صحابه و فکر کردن در مورد فتنه‌هایی که بین آنها ایجاد شده درست نیست و همچنین از فرو رفتن و تفکر در مورد سرنوشت و از بحث و جدال و مناقشه در قرآن بدون علم و آگاهی نهی شده است. و از همنشینی با کسانی که در قرآن به دنبال چیزهای باطل و بیهوده می‌گردند نهی شده است.

عیادت مریضهای قدریه و بدعت گران مشابهشان درست نیست و همچنین حاضر شدن بر جنازه مرده‌های آنها و شرکت در عزایشان درست نیست. مطالعه کتب کافران و بدعتگران جز برای ردّ آنها درست نیست. دشنام دادن به خدایان کافران موقعی که منجر به دشنام خداوند بشود، درست نیست و پیروی از راههای مختلف و تفرقه در دین نهی شده است و یا اینکه آیات خداوند را به سخره بگیریم جایز نمی‌باشد و حلال کردن حرام خداوند و حرام کردن حلال خداوند و خم شدن و سجده به خاطر غیر خدا و نشستن بامنافقان یا فاسقان بخاطر آشنایی و صمیمی شدن با آنها جایز نیست. و جدایی با جماعتی که موافق حق هستند درست نیست. خود را به صورت یهودی یا مسیحی یا زرتشتی و یا کفار در آوردن به طور عام درست نیست. از اینکه قبل از کفار سلام کنیم و از تصدیق و تکذیب اهل کتاب در مورد آنچه که در مورد کتابهایشان می‌گویند و ما صحت و سقم آنرا نمی‌دانیم نهی شده است.

و در مورد یک امر شرعی (به قصد یادگیری علم و استفاده کردن) از اهل کتاب فتوا خواستن درست نیست. و قسم خوردن به جان فرزندان و حکام ظالم و خدایان دروغین و همچنین قسم به جان اجداد و قسم به راستی و درستی جایز نیست و از گفتن ماشاءالله و انجام دادن طبق خواسته خودنهی شده است و درست نیست که برده به صاحب خود بگوید که تو ربّ من یا مولای من و سرور من هستی و نیز از اینکه مالک برده‌ها به آنها بگوید که عبد من یا کنیز من یا غلام من، نهی شده است و از گفتن روزگار و نفرین کردن همدیگر با کلماتی همچون لعنت خدا، غضب خدا یا آتش خدا، نهی شده است.

منهیاتی که در مورد طهارت آمده است

نهی شده از اینکه در آب راکد و ایستا ادرار کرد و درست نیست که بر سر راه و در سایه‌های (استراحتگاه) مردم و در جویهای آب قضای حاجت کرد. و جایز نیست که رو به قبله یا پشت به قبله ادرار کرد یا قضای حاجت کرد ولی بعضی از علما قضای حاجت را در داخل ساختمان در هر جهتی که باشد استثناء کرده‌اند و استنجا با دست راست و لمس کردن آن با دست راست درست نیست. و استنجا به وسیله استخوان درست نیست چونکه استخوان توشه‌برادران جنّی ماست و همچنین استنجا با سرگین درست نیست چون سرگین علف چهارپایان جنّیها است و درست نیست کسی که از خواب

بیدار شده دستش را در ظرفی فرو برد تا اینکه دستش را سه بار نشوید. و نهی شده از اینکه شخص آلتش را با دست راست بگیرد در حالی که ادرار می‌کند. و سلام کردن بر کسی که در حال قضای حاجت است درست نیست.

منهیاتی که در مورد نماز آمده‌اند

خواندن نمازهای نافله هنگام طلوع آفتاب و موقع زوال آفتاب (قرار گرفتن خورشید دقیقاً در وسط آسمان) و نیز هنگام غروب آن درست نیست، چونکه آفتاب بین دو شاخ شیطان طلوع و غروب می‌کند وقتی که کفار یعنی ستاره‌پرستها آنرا می‌دیدند برای آن به سجده می‌افتادند و از نماز خواندن بعد از نماز صبح نهی شده تا اینکه آفتاب طلوع کند و نیز نماز خواندن بعد از نماز عصر درست نیست تا آفتاب غروب نکند و این نهی‌ها در مورد نمازهای نافله‌ای است که سبب خاصی ندارند ولی اگر نماز بخاطر سببی باشد مثل نماز تحیه المسجد (نمازی که هنگام وارد شدن به مسجد می‌خوانند) در هر وقتی باشد اشکالی ندارد و نیز نهی شده از اینکه خانه‌ها را مثل قبرستان کرده به شکلی که در آن نماز نخواند و درست نیست که نماز واجبی را به نماز واجب دیگری وصل کرد بدون آنکه در میان آنها حرفی خواه ذکر و دعا و یا غیره انجام داده باشید.

بعد از اذان صبح جز خواندن دو رکعت سنّت فجر نماز دیگری جایز نیست. و در نماز جماعت پیشی گرفتن بر امام درست نیست و نهی شده از اینکه مرد به تنهایی در پشت صف جماعت نماز بخواند و همچنین نهی شده از اینکه در نماز به جاهای دیگر بنگرد و یا چشمش را به سوی آسمان بلند کند و در رکوع و سجود نباید قرآن خواند ولی اگر در سجده به یک دعای قرآنی دعا کرد مشکلی نیست. مرد نمی‌تواند در لباس یکسره‌ای که گردشش را نپوشاند نماز بخواند و نمی‌تواند در حالی که شانه‌هایش لخت است نماز بخواند و نماز خواندن در حالی که غذا حاضر است و شخص بدان تمایل دارد درست نیست و نماز در حالی که شخص در فشار ادرار یا مدفوع یا باد شکم قرار دارد درست نیست چونکه همه اینها نماز گزار را از خشوع مطلوب باز می‌دارد و از نماز گذاردن در آرامگاه و حمام نهی شده است. و از نمازی که در حالت کنجکاوی و جستجو باشد نهی شده مثل کلاغ یا مثل روباه نباید این طرف و آن طرف را نگاه کرد و نباید مثل حیوانات درنده بنشیند و نباید مثل سگ دراز بکشد و نباید مثل شتر به یک جا خو کند یعنی اینکه به گوشه‌ای در مسجد عادت کند که بجز در آنجا نماز نخواند و از نماز خواندن در جای خواب شتران نهی شده چونکه جای خواب شتران از شیاطین درست شده است. و پاک کردن زمین در میان نماز درست نیست و اگر نیاز بود فقط برای یک بار پاک کردن سنگریزه و امثال آن جایز است. و از پوشاندن دهان در نماز نهی شده است و درست نیست که نماز گزار در نماز صدایش را بلند کند چون مؤمنین دیگر را اذیت می‌کند. و از اینکه تمام شب را بیدار بماند وقتی که دچار چرت می‌شود نهی شده است بلکه بایستی

بخواهد و سپس برخیزد و از شب‌زنده‌داری تمام شب خصوصاً اگر چند شب پشت سر هم باشد نهی شده است. و از خمیازه کشیدن و نفخ شکم در نماز نهی شده است و از عبور کردن از روی گردن دیگران در نماز نهی شده است و از جمع و جور کردن لباس و مرتب کردن موها در نماز نهی شده است. (کف لباس همان جمع کردن و تو گذاشتن لباس است و کفت الشعر جمع کردن مو و مرتب کردن آن است). و از اعاده نماز درست نهی شده است و این برای انسانهای وسواس مفیدتر است و نمازگزار نمی‌تواند در محدث بودن خود شک کند تا وقتی که صدایی را نشنود و یا بویی را حس نکند حق ندارد که از نماز خارج شود. و از تراشیدن ریش قبل از نماز جمعه نهی شده است و از دست مالیدن به سنگریزه‌ها و شوخی کردن و سخن گفتن در میان خطبه نهی شده است و از نشستن و دامن لباس را روی پای انداختن در نماز نهی شده یعنی دو ران خود را به شکم چسبانیدن و با دستها یا لباس آنرا محکم نگه داشتن و این هنگامی است که ترس خواب یا خارج شدن باد از شکم و یا کشف عورت وجود داشته باشد. وقتی که نماز واجب اقامه شد دیگر جایز نیست که شخص نماز دیگری بخواند. و نهی شده از اینکه امام بدون دلیل در جایی بالاتر از جای مأمومها قرار بگیرد و آمد و رفت کردن در پیش نمازگزار درست نیست. و نهی شده از اینکه در نماز رو به قبله یا به طرف راست آب دهان را پرت کرد ولی به طرف چپ یا در زیر پای چپش، نهی نشده است. و نهی شده از اینکه نمازگزار کفشهایش را در طرف راستش یا در طرف چپش قرار بدهد که طرف راست دیگری می‌شود

مگر اینکه کسی در طرف چپش نباشد، پس در این صورت باید کفشهایش را در بین پاهایش بگذارد.

و نهی شده از خوابیدن قبل از نماز عشا چون ترس از بین رفتن وقت آن وجود دارد. و نیز از صحبت کردن بعد از نماز عشاء نهی شده بجز در مواردی که مصلحت شرعی وجود دارد. و جایز نیست امامت کسی را بکند که ولیّ اوست مگر اینکه خود ولی اذن داده باشد. برای مثال درست نیست که مهمان جلوتر از صاحب خانه وارد منزل شود و نهی شده از اینکه کسانی را به عنوان امام قرار بدهیم در حالی که خود به خاطر یک علت شرعی بی میلی می‌کنند. و نهی شده از نمازی که موقع حاضر شدن غذا و اشتیهای نمازگزار بدان خوانده شود.

چیزهایی که در مساجد از آن نهی شده

از خرید و فروش و اعلام کردن چیزهای گم شده در مساجد نهی شده است و مساجد فقط برای ذکر خداوند و نمازگزاردن است نه کارهای دیگر، همچنین از اجرا کردن حدّ در مساجد نهی شده است و از قفل کردن دستهایش هنگام ورود به مسجد نهی شده است. چون پیوسته در حال نماز محسوب می‌شود از وقتی که قصد نماز را کرده است. و بعد از اذان درست نیست که از مسجد خارج شد مگر اینکه ضرورتی پیش بیاید. وقتی کسی وارد مسجد شد درست نیست بنشیند تا دو رکعت نماز نخواند و هنگامی که

نماز اقامه شد نباید به سرعت رفت بلکه بایستی به آرامی و با متانت راه رفت و از صف بستن در بین پایه‌ها یا میان ستونهای مسجد بجز در مواقع نیاز نهی شده است و از خوردن سیر و پیاز و هر آنچه که بدبو باشد موقع رفتن به مسجد باید خودداری کرد و شخص نباید با چیزی که باعث آزار مسلمین می‌شود وارد مسجد شود و نباید زنان را از رفتن به مسجد با شرایطی که شرع تعیین کرده منع کرد و زنان هنگام خروج از خانه و رفتن به طرف مسجد نباید عطر به خود بزنند. و هنگام اعتکاف نباید با زنان مباشرت کرد و از مباحثات و ورزیدن در مساجد نهی شده است. و از تزئین کردن و قرمز کردن یا زرد کردن و آراسته کردن مسجدها و هر آنچه که ذهن نمازگزاران را مشغول بدارد نهی شده است.

منهیاتی که در مورد آداب تدفین مرده آمده

ساختن بارگاه و بقعه و افراشتن آن بر سر قبر درست نیست و همچنین نشستن بر سر قبرها و رفت و آمد بین قبرها با کفش و منورسازی قبرها و نوشتن بر روی آنها درست نیست و همچنین نهی شده از کندن و حفاری قبرها، از قبرستان به جای مسجد استفاده کردن و در جهت قبر کسی نماز خواندن بجز نماز میت (صلاه الجنازه) درست نیست. و درست نیست که زنی بیشتر از ۳ روز جز برای زوج خود لباس عزا به تن کند. چونکه زن باید ۴ ماه و ۱۰ روز (در عده شوهر مرده خود) سوگوار باشد. و زنی که شوهرش مرده، نباید

عطر بزند یا چشمانش را سُرمه بکشد و یا از حنا و زیورآلات و پوشیدن لباسهای رنگی (لباس زینتی) استفاده کند. و از نوحه خوانی و همیاری خواستن نهی شده (یعنی زنی که کسی را از دست داده با گریه کردن از دیگران همیاری و همدردی بخواهد و این گریه به خاطر غیر خدا می‌باشد و مجموعه این صفات نوعی از نوحه‌گری محسوب می‌شود) و اجاره کردن نوحه خوانها از محرّمات محسوب می‌شود و همچنین پاره کردن لباس و کندن موها بخاطر مردن کسی از محرّمات است و مثل اعراب جاهلی مرگ کسی را با زاری و داد و فریاد اعلام کردن درست نیست ولی اگر فقط خبر از مرگ کسی باشد مشکلی نیست.

منهیاتی که در مورد روزه گرفتن آمده است

از روزه گرفتن در روز عید فطر و عید قربان و ۳ روز بعد از عید قربان (ایام التشریق) و روز یوم الشک نهی شده است و از روزه روزهای جمعه و یاروزه‌های شنبه به تنهایی نهی شده و همچنین روزه وصال (همیشه روزه باشد) درست نیست و از روزه گرفتن یک یا دو روز قبل از رمضان و روزه نیمه دوم شعبان در صورتی که عادت سالهای قبل نبوده باشد نهی شده است و نهی شده از اینکه روزهای جمعه را فقط روزه نافله بگیرد و نهی شده از اینکه روزها را پشت سر هم بدون افطار روزه بگیرد و روزه روز عرفه در حج بجز برای کسی که قربانی پیدا نکرده درست نیست و هرگاه شخص

روزه است نباید در قرقره کردن آب و به بینی انداختن بویها مبالغه کند. و زنی که شوهرش حاضر است بجز به اجازه او نباید روزه نافله بگیرد و سحری خوردن برای شخص روزه‌دار حتی اگر جرعه‌ای آب هم باشد لازم است. و شخص روزه‌دار نباید بدرفتاری و ناسزاگویی و زد و خورد و دروغ‌گویی داشته باشد. و هنگام مواجهه با دشمن از روزه گرفتن نهی شده چونکه باعث شعف مبارزه‌گران می‌شود.

منهیاتی که در مورد حج و قربانی آمده است

تأخیر در رفتن به حج بدون دلیل و عذر موجه درست نیست و نیز از بدرفتاری و بی‌حرمتی و نزاع در حج نهی شده است و برای کسی که مُحْرِم است (در احرام) درست نیست که پیراهن یا عمامه یا شلوار یا عبا و یا خُف (نوعی کفش) بپوشد و برای زن مُحْرِم درست نیست که نقاب بپوشد یا دستکش به دست داشته باشد. و از کندن و قطع کردن و فرو کوفتن درختان حرم نهی شده است و از حمل اسلحه در حرم یا شکار حیوانات حرم و یا رماندن حیوانات حرم نهی شده است و نیز برداشتن چیزهای گم شده جز برای کسی که آشناست جایز نیست و نهی شده از اینکه کسی را که در حال احرام مرده است، عطر بزنند یا سرش را بپوشانند و یا آنرا مومیایی کند. بلکه باید با همان لباسش دفن شود و لبیک گویان برانگیخته می‌شود.

و حجاج نبایستی در رفتن شتاب داشته باشد تا اینکه آخرین پیمان‌شان را با خانه خدا ببندند یعنی طواف الوداع را به جای بی‌اورندولی ترک این طواف برای زنی که در حال حیض یا نفاس است، جایز است و نهی شده از اینکه قبل از خواندن نماز عید قربان، حیوان قربانی را سر ببرد و سر بریدن حیوان ناقص درست نیست و نهی شده از اینکه چیزی از گوشت قربانی را به عنوان اجرت و مزد به قصاب بدهد و کسی که می‌خواهد قربانی کند وقتی که وارد دهمین روز ذی‌الحجه شد درست نیست که مو یا ناخن یا پوست حیوان قربانی را بگیرد تا اینکه حیوان را بکشد.

منهیاتی که در معاملات و بهره آنها آمده است

از رباخواری و معامله‌هایی که از روی نادانی و کلاهبرداری و فریب انجام می‌شود نهی شده است و نیز از فروش گوسفند در مقابل گوشت و فروش آبهای اضافی یا فروش سگ و گربه و خون و شراب و خوک و منی (آبی) که برای تلقیح مصنوعی از آن استفاده می‌کنند نهی شده است و از قیمت سگ نیز نهی شده چونکه خداوند هر چیزی را که حرام کرده خرید و فروش آن و پول آن نیز حرام می‌باشد. و از بازار سیاه درست کردن نهی شده یعنی کسی که خود قصد خرید کالایی را ندارد قیمت آنرا بالا ببرد همانطوری که در بسیاری از مزایده‌ها دیده می‌شود و از پنهان کردن عیب و نقصهای کالا هنگام فروش آن، نهی شده است.

و از معامله بعد از اذان دوم روز جمعه نهی شده و همچنین کسی که مالک چیزی نیست نمی‌تواند آنرا بفروشد و از فروختن چیزی که هنوز به دست نیامده و در دست نیست نهی شده و از فروش غذا قبل از ادای آن نهی شده است هنگام تعویض طلا در مقابل طلا یا نقره در مقابل نقره بایستی حتماً مثل هم و دست به دست باشد و وقتی کسی چیزی را خرید برای دیگری درست نیست که آنرا بخرد و اگر چیزی را فروخت نباید دوباره آنرا به دیگری بفروشد و نباید بر معامله دیگری معامله‌ای انجام داد و از فروش میوه‌ها بر روی درخت تا زمانی که سودمند بودن آنها آشکار نشده باشد و از آفت نجات نیافته باشد نهی شده است. و از خوردن پول میوه‌های آفت زده نهی شده است و از کم فروشی در وزن و ترازو و از احتکار کردن نهی شده است و از پیشوازی کاروان تجار در خارج شهر برای خرید و فروش با آنها نهی شده است بلکه مصلحت جامعه در این است که آنها را به حال خود واگذارده تا به بازار شهر برسند (و خود محصولاتشان را بفروشند).

و نهی شده از اینکه شخص شهرنشین اموال بادیه نشینان و روستائیان را بفروشد [و چیزی را برای خود نگه دارد] (مثل اینکه شخص شهری دلال و واسطه شود برای کسی که از بادیه و روستا می‌آید) بایستی روستایی را به حال خود رها کرد تا خودش مالش را بفروشد. و نهی شده از اینکه کسی پوست حیوان قربانیش را بفروشد. و کسی که در زمین یا درخت خرما و یا امثال آن با دیگری شریک است نباید سهم خودش را قبل از اینکه به شریکش عرضه کند بفروشد.

و از قسم خوردن به قرآن و به وسیله آن زیاده خواهی کردن نهی شده است (مثل کسانی که قرآن می‌خوانند و از مردم پول می‌گیرند). و از خوردن اموال یتیمان به ظلم نهی شده است. و از قمار میسر [نوعی قمار در عصر جاهلی که طی آن تیرهای کوچکی را به قرعه برمی‌کشیدند و گوشت شتر را بر حسب آنها تقسیم می‌کردند] و غصب اموال دیگران و نیز از رشوه‌خواری و رشوه گرفتن نهی شده است. و از سرقت و بالا کشیدن غنیمت و تاراج و غارت اموال مردم نهی شده است. و از خوردن اموال مردم از راههای باطل و همچنین از گرفتن اموال مردم به قصد تلف کردن آن نهی شده است. و از قرض گرفتن با نیت عدم پرداخت و از پایین آوردن قیمت چیزهای مردم، نهی شده است و از پنهان کردن و مخفی کردن چیزهای پیدا شده و همچنین از برداشتن اشیاء پیدا شده بجز برای کسی که آنرا می‌شناسد نهی شده است. و از تقلب و نادرستی به همه انواعش نهی شده است و درست نیست که شخص مسلمان از مال برادر مسلمان خود چیزی بردارد و بدان شادمان نشود و برداشتن آن با شرم و از روی دشواری حرام می‌باشد. و از قبول کردن هدیه از دیگران بخاطر وساطت نهی شده است.

منهیاتی که در مورد نکاح آمده است

از ترک هوای نفسانی و دوری از نکاح و اخته کردن نهی شده است و از ازدواج با دو خواهر به طور همزمان یا ازدواج با یک زن و عمه‌اش یا با زن و

خاله‌اش نهی شده و فرقی نمی‌کند که زن مُسنّتر از عمه‌اش یا خاله‌اش و یا کوچکتر از عمه‌اش یا خاله‌اش باشد بخاطر ترس از قطعیت [نص وارده در مورد آن] و نهی شده از اینکه کسی با زن پدرش یا با یکی از زنان محارمش ازدواج کند و از ازدواج با زن مشرک و از به ازدواج در آوردن مشرک نهی شده است و از نکاح شغار نهی شده یعنی اینکه کسی به دیگری بگوید که من دخترم یا خواهرم را به عقد تو در می‌آورم به شرط اینکه تو نیز دخترت یا خواهرت را به عقد من در بیاوری و این در مقابل دیگری باشد که ظلم و حرام می‌باشد. و از نکاح متعه نیز نهی شده یعنی نکاح تا زمان مشخص که طرفین با هم توافق می‌کنند و وقتی که مدت تمام شد عقد نیز پایان می‌یابد. و نکاحی که بدون یک ولی و دو شاهد باشد درست نیست و زن نمی‌تواند زن دیگری را به عقد دیگری در بیاورد (نمی‌تواند ولی ازدواج باشد) و نیز نمی‌تواند خودش را به عقد کسی در بیاورد و از به عقد در آوردن زن بیوه بدون اجازه خودش نهی شده است و از خواستگاری کردن برخواستگاری دیگران تا زمانی که جواب ردّ یا قبول به وی نداده باشند نهی شده است. و از خواستگاری کردن به صورت تصریحی از زنی که در زمان عدّه شوهر مرده‌اش می‌باشد نهی شده بلکه در این زمان خواستگاری باید به صورت کنایی باشد و مطلقاً جایز نیست خواستگاری کردن بر زنی که طلاق رجعی داده شده است و بیرون کردن زنی که در طلاق رجعی است از خانه شوهر درست نیست و زنی که در عدّه طلاق رجعی می‌باشد درست نیست که از خانه شوهرش بیرون برود و او را تنها بگذارد و از خویشنداری زن مطلقه یا مراجعه دوباره وی به شوهرش در حالی که شوهر هیچ تمایلی به وی ندارد

نهی شده است چونکه باعث به درازا کشاندن زمان برای زن می‌شود بنابراین وی متضرر می‌شود و کتمان جنین در رحم زن مطلقه درست نیست و از بازی و شوخی کردن با کلمه طلاق نهی شده است و درست نیست که زنی طلاق خواهرش را چه زوجه باشد چه مخطوبه باشد از شوهرش بخواهد مثل اینکه زنی به مردی بگوید که تو زنت را طلاق بده و بعد با من ازدواج بکن. و از صحبت کردن زن یا مرد با دیگران در مورد روابط زناشویی خودشان نهی شده است. و تباه سازی زن توسط همسرش و بالعکس درست نیست. و پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم از بخشیدن مال شوهر توسط زن جز با اجازه خودش نهی کرده است و از برقرار کردن روابط زناشویی با زن در زمانی که در حال حیض می‌باشد نهی شده بلکه باید صبر کند تا از این حالت پاک بشود و از پشت (در غیر راه طبیعی و مشروع خود) ارتباط برقرار کردن با زن نهی شده است. و از ترک کردن بستر زوج نهی شده در صورتی که بدون هیچ عذر شرعی بستر شوهرش را ترک کرد ملائکه وی را لعنت می‌کنند. و از اذیت و آزار زن نافرمان موقعی که دوباره به فرمان شوهرش درآمد، نهی شده است. و زن حق ندارد کسی را بدون اجازه شوهرش وارد خانه خود کند و اجازه شوهر وقتی که مخالف شرع نباشد به طور عام کافی است و از عدم اجابت دعوت عروسی (ولیمه) بدون عذر شرعی نهی شده است و از تبریک و شادباشی که به نوعروسان می‌گویند مثل «با سازش و فرزندان بسیار»، نهی شده است چونکه این نوع تبریکها تبریکهای جاهلی است و اهل جاهلیت از فرزندان دختر خوششان نمی‌آمد.

و مرد نمی‌تواند با زنی که از دیگری حامله است آمیزش برقرار کند و مرد از زن آزاده‌اش نمی‌تواند کناره‌گیری کند، جز به اذن وی و نهی شده از اینکه وقتی مردی از سفر می‌آید شبانه وارد خانه شده و آنها را غافلگیر کند ولی وقتی هنگام رسیدن خود را مشخص کرده باشد مشکلی نیست و نهی شده از اینکه زوج از مهریه زنش بردارد و بدان شادکام نگردد و از آسیب رساندن به زن برای آزاد شدن شوهر از دست مهریه نهی شده است. و از طلاق ظهار[[] طلاق در عصر جاهلی که شخص به زنش می‌گفت تو برای من چون پشت مادرم شدی] و ارتباط زناشویی با زنی که طلاق ظهار داده شده جز بعد از پرداخت کفاره آن نهی شده است و از گرایش بیشتر به سمت یکی از زنان نهی شده یعنی گرایشی غیر از میل قلبی چون میل قلبی در دست شخص نیست و دوری از عدالت در بین زنان مشخص، درست نیست و همچنین نکاح تحلیل درست نمی‌باشد یعنی کسی زنی را که سه بار طلاق داده شده عقد کند تا برای شوهر اولش دوباره حلال شود.

منهیاتی که در امور مربوط به زنان آمده

نهی شده از اینکه زن، زینتش را جز برای محارم آشکار کند و نهی شده از اینکه زن زیبایی خود را به دیگران بنمایاند و از سرخود و بی‌دلیل تهمت و افتزائی را به دیگری نسبت دهند درست نیست.

از آسیب رساندن پدر و مادر به فرزند نهی شده است و از جدا کردن مادر و فرزند از هم و زیاده‌روی در ختنه کردن زنان نهی شده است و از مسافرت زنان بدون همراهی یکی از محارم نهی شده و از دست دادن با زنان بیگانه نیز نهی شده است و از عطر زدن زنان هنگام عبور و مرور از پیش مردان نهی شده است و اغوا کردن مرد توسط زنان بیگانه درست نمی‌باشد و از دیوثنی و نگاه کردنهای پی در پی به زنان بیگانه و چشم برداشتن از آنها نهی شده است.

منهیاتی که در مورد حیوانات قربانی و خوردنیهای دیگر آمده

از خوردن گوشت حیوانات مردار نهی شده حال فرقی نمی‌کند با غرق شدن مرده باشد یا با خفه کردن و یا با صاعقه زدن و یا پرت کردن از جایی بلند و یا با شاخ زدن توسط حیوان دیگری و یا دریده شدن توسط حیوان درنده‌ای مرده باشد بجز موقعی که قبل از مردن قربانی شده باشند و از خوردن خون و گوشت خوک و آنچه که به نام غیرخدا و آنچه که برای بتها قربانی می‌شود نهی شده است و از خوردن آنچه که بدون بردن نام خداوند به صورت عمدی، قربانی شده نهی شده است و از خوردن گوشت و شیر جلاله نهی شده یعنی حیوانی که از کثافات و نجاسات تغذیه می‌کند و از خوردن تمام حیواناتی که دندان نیش دارند بجز کفتار و تمام پرندگان که چنگال دارند

و همچنین از خوردن گوشت خر اهلی نهی شده است. و از کشتن قورباغه جهت درمان نهی شده است چونکه ناپاک است و خوردن گوشت آن نزد اکثر علما درست نیست. و از صبر کردن بر حیوانات نهی شده یعنی حیوانی را محکم نگه دارد و با چیزی آنرا بزند تا اینکه بمیرد و یا حیوان را بدون علف نگه دارد تا بمیرد و حیواناتی که با تیر کشته می‌شوند یعنی همان حیواناتی که بر زمین خشک می‌شوند و پیامبر از خوردن آنها نهی کرده است چونکه به روش شرعی ذبح نشده‌اند. و از خوردن گوشت شکاری که توسط سگ صید شده باشد نهی شده است بجز سگهای آموخته شده برای این کار، ولی هر گاه سگ‌های دیگری با سگ‌های آموخته شده جهت شکار قاطی شدند [از خوردن گوشت صید نهی شده است] چونکه شخص نمی‌داند که کدام یک از سگها آنرا شکار کرده‌اند و از خوردن گوشت صیدی که با وسیله کشنده‌ای که سنگین یا صدمه زننده باشد مثل پتک، نهی شده است اما وقتی که با چیز تیزی مثل خدنگ حیوان را بزند و بدن آن را بشکافد و بدرد و در این حال صیاد اسم خدا را برده باشد می‌تواند آنرا بخورد. و از کشتن به وسیله دندان و چنگال نهی شده است از کشتن یک حیوان در حضور حیوان دیگری نهی شده و همچنین تیز کردن چاقو در مقابل حیوان درست نیست و از خوردن غذای کسانی که رقابت می‌کنند نهی شده یعنی همان کسانی که به خاطر افتخار و خودنمایی غذا درست می‌کنند و در آن رقابت می‌کنند و این داخل در خوردنیهای باطل است و از فشرده شیره‌ها وقتی که غلیظ باشد به قصد مست کردن، نهی شده است و از

غذایی که به وسیلهٔ حرامی که تهیه آن از آب چاههای ثمود غیر از چاه ناقه تهیه شده باشد نهی شده است.

منهیاتی که در مورد لباس و وسایل زینتی آمده است

از زیاده‌روی در لباس و طلا برای مردان و از انگشتر به انگشت وسطی (میانی) و انگشت اشاره (سبابه) کردن و از انگشتر آهنی نهی شده است. از برهنگی و راه رفتن در حالت عریان و آشکار کردن رانها نهی شده است. از آویختن لباس و کشیدن آن به دنبال خود با حالتی متکبرانه نهی شده است و از پوشیدن لباسهای انگشت‌نما و پوشیدن ابریشم برای مردان نهی شده است. از پوشیدن لباسهای توری و قرمز پررنگ (که با گیاه عنصر رنگریزی شده) و مخصوص مردان نیست نهی شده است. و از شبیه کردن مردان به زنان و پوشیدن لباسهای آنان و همچنین شبیه کردن زنان به مردان و پوشیدن لباسهای آنان نهی شده است. و از پوشیدن لباسهای کوتاه و نازک و تنگ برای زنان نهی شده است و خود را به شکل زنان کافر درآوردن درست نیست و در حال ایستاده کفش به پا کردن درست نیست چونکه در این حالت سختی و مشقتی هست مخصوصاً در کفشهایی که نیاز به بستن بندشان وجود دارد. و از حرکت کردن با تنها یک لنگه کفش نهی شده چونکه شیطان با یک لنگه کفش راه می‌رود. از خالکوبی کردن نهی شده است و فاصله انداختن بین دندانها و اره کردن یا ساییدن آنها با سوهان جز در موارد

ضروری درست نیست و شکل دادن به دندانها به وسیلهٔ سیم و امثال آن داخل در این حکم نیست و از هم شکلی با کفار در گذاشتن سبیل و کوتاه کردن ریش نهی شده بلکه ما (مسلمین) باید سبیل را کوتاه و ریش را باقی بگذاریم و از کندن موی صورت و خصوصاً موی ابرو گرفتن نهی شده است و از تراشیدن مو، برای زنان نهی شده است و از وصل کردن موی مصنوعی به موی خود آدم خواه زن یا مرد، نهی شده است. و از کندن موهای سفید (نشانه پیری) و یا مشکی کردن آن نهی شده است و از زعفران زدن به سر و تراشیدن قسمتی از سر و رها کردن بقیه آن (قزع) نهی شده است و از تصویر موجودات دارای روح بر روی لباس یا دیوار یا کاغذ و یا هر چیز دیگری نهی شده است و فرقی نمی‌کند که این تصاویر نقاشی شده باشد یا چاپ شده باشد یا کنده کاری شده باشد یا طراحی شده باشد و یا در قالبهایی ریخته شده باشد و اگر ناگزیر از این تصاویر باشد بایستی تصویر درخت یا چیزهای بی‌روح را بکشد و از پهن کردن ابریشم، پوست شیر و یا هر آنچه که نمادی از فخر فروشی باشد نهی شده و پوشیده نگه داشتن دیوارها درست نیست.

منهیاتی که در مورد آفات زبان آمده است

از شهادت دروغ و تهمت ناروا زدن به زنی که شوهر دارد، نهی شده است. غزلسرایی کردن در مورد زنان مؤمن و ذکر صفت‌های زنان در شعر و آواز

درست نیست و از تهمت زدن و افترا بستن بر افراد بی‌گناه نهی شده است. از مسخره کردن و عیبجویی و لقبهای زشت بر دیگران گذاشتن و از غیبت (پشت سر دیگران حرف زدن) و سخن‌چینی کردن و مسخره کردن مسلمین نهی شده است از افتخار کردن به موقعیت خود و طعنه به نسب دیگران و ناسزا گفتن و سرزنش کردن و فحش دادن و دشنام دادن و بددهنی کردن نهی شده است و همچنین از بدیهای دیگران گفتن بجز بدیهای شخص ظالم نهی شده است و از دروغ گفتن به ویژه دروغ بستن به زبان خدا و پیامبر صلی الله علیه وسلم نهی شده است. و دروغ گفتن در تعریف خواب مثل درست کردن رؤیا و خوابها به خاطر کسب فضیلت یا به دست آوردن مادیات از طریق آن و یا ترساندن کسی که با او دشمنی دارد، جایز نیست و عقوبت چنین کسی در روز قیامت انجام دادن کاری غیرممکن است یعنی باید دو دانه جو را به هم گره بزند. و نهی شده از اینکه شخص خودش را تصدیق و تأیید کند و از درگوشی صحبت کردن (نجوا) نهی شده چون ممکن نیست که دو نفر با هم درگوشی صحبت کنند و نفر سوم ناراحت نشود. و از محرمانه سخن گفتن در مورد گناه و دشمنی‌ها نهی شده، همچنین از لعنت کردن مؤمن و کسی که شایسته لعن نیست نهی شده است.

از بلند کردن صدا بیش از صدای پیامبر صلی الله علیه وسلم و همچنین بلند کردن صدا بر صدای خواننده حدیث پیامبر صلی الله علیه وسلم و بلند کردن صدا نزد مزار پیامبر صلی الله علیه وسلم نهی شده است. و از دشنام دادن مردگان و ناسزا گفتن به خروس نهی شده چونکه خروس برای نماز صبح مردم را بیدار می‌کند و از ناسزا گفتن به بادها نیز نهی شده چونکه از

طرف خداوند مأمور است و از ناسزا گفتن به گرمی هوا نهی شده چونکه این باعث از بین بردن گناهان می‌شود. و از دشنام دادن شیطان نهی شده چونکه او گرانقدر بود و بهتر این است که از شرّ وی به خدا پناه ببریم. از دعا کردن و آرزوی مرگ خواستن بخاطر ضرری که به شخص رسیده نهی شده است و از نفرین خود و فرزندان و خدمتکاران و اموال خود نهی شده است و نهی شده از اینکه انگور را شرافت و بزرگ منشی بدانیم چونکه اعراب جاهلیت بر این اعتقاد بودند که شراب آنها را شریف و بزرگ‌منش می‌گرداند و نهی شده از اینکه مردی بگوید که من خودم را کثیف و پلید کردم و یا بگویم که من نشانه چیزی را فراموش کردم بلکه باید بگویم که به فراموشی انداختم و نبایست بگویم که خداوند اگر خواستی مرا بیامرز بلکه باید در دعا و خواهش جدیت داشته باشد و از اطلاق کلمه آقا برای کافر و منافق نهی شده است و از بدنما کردن به ویژه بدنما کردن زن و شوهر همدیگر را (مثل اینکه بگویم خداوند تو را بدو زشت کردار کند) نهی شده است و اینکه بگویم را عنا (هوای ما را داشته باش) نیز درست نیست و از سؤال کردن قبل از سلام نهی شده است و از ستودن یکدیگر و قطع کردن سخن همدیگر و از تعریف و تمجید رودررو نهی شده است.

منهیاتی که در مورد آداب خوردن و نوشیدن آمده است

از خوردن آنچه که جلو دست دیگران است نهی شده است و از وسط غذا شروع به خوردن کردن درست نیست بلکه بایستی از کناره و لبه ظرف شروع به خوردن کرد چونکه از وسط غذا شروع کردن برکت آن کم می‌شود و هرگاه لقمه‌ای افتاد نباید آنراها کرد بلکه قسمتی را که خراب شده جدا می‌کند و سپس لقمه را می‌خورد و آنرا برای شیطان رها نمی‌کند و نهی شده از اینکه در ظرفهای طلایی و نقره‌ای و یا در حالت ایستاده چیزی را بنوشد و از نوشیدن از دندانان یا سوراخ ظرفهای شکسته نهی شده است چونکه باعث اذیت و آزار خودش می‌شود و از دهانه ظرف نوشیدن و نفس دمیدن در آن و یکباره و یک جرعه نوشیدن، نهی شده است بلکه بایستی در ۳ بار آنرا نوشید چونکه نوشیدنی در این صورت گواراتر و مطلوبتر و سالمتر است و از فوت کردن و دمیدن در غذا یا نوشیدنی نهی شده است و از خوردن و نوشیدن بادرست چپ نهی شده است و شخص در حالی که بر روی شکمش خوابیده درست نیست که غذا بخورد وقتی کسی با دیگری در غذایی شریک است حق ندارد غذا را به طرف خود نزدیک کند مگر به اجازه شریکش، چونکه در این نزدیکی بخاطر شکم پرستی و حرص و ولع ضرر و زیان دوستش وجود دارد. و از ظروفی که اهل کتاب از آن استفاده می‌کنند، نباید استفاده کرد ولی اگر ظرف دیگری وجود نداشت باید آنرا بشوید و سپس در آن غذا صرف کند و نشستن بر سر سفره‌ای که بر آن شراب

چیده‌اند جایز نیست و از خوردن در حالت تکیه دادن و از قاطی کردن غذاها با هم نهی شده است.

منہیاتی که در مورد آداب خوابیدن آمده است

خوابیدن بر سطحی که دیوار ندارد درست نیست چونکه در میانه خواب ممکن است که حرکت کند و سقوط کند و شخص که با زنش همبستر شده (جنب) نباید بخوابد تا اینکه وضو نگیرد و از خوابیدن در بستری که قبلاً از آن برخوردار بوده و دوباره به آن برگشته نهی شده تا وقتی که بستر را بوسیله روپوش خود سه بار گردگیری نکند. و از خوابیدن در دره‌ها و مجاری سیل نهی شده است و از خوابیدن شخص به تنهایی نهی شده و فایده‌اش این است وقتی که شخص، به ویژه ترسوها، تنها نباشد وحشت نمی‌کند و نمی‌ترسد. و هنگام خواب نباید آتش خانه را شعله‌ور باقی گذاشت و شخص نباید درحالی که دستش را چربی و کثافت و بوهای نامطبوع فرا گرفته، بخوابد و از خوابیدن بر شکم نهی شده است و شخص هنگامی که بر پشت خوابید و دراز کشیده نباید یکی از پاهایش را بر پای دیگرش قرار بدهد چونکه باعث ظاهر شدن عورتش می‌شود و نهی شده از اینکه انسان از خوابهای زشت خود صحبت کند و آنرا تفسیر کند چونکه آن، خوابی است که شیطان با وی مزاح کرده است.

منهیاتی که در موارد دیگر آمده

از کشتن دیگران به ناحق و کشتن فرزندان از ترس فقر و یا خودکشی کردن نهی شده است. از انجام دادن زنا، لواط، مساحقه و استمناء با دست نهی شده است و همچنین از نوشیدن شراب و فشردن (انگور آن) و حمل کردن آن و فروش آن نهی شده است و از دزدی کردن نیز نهی شده است و از نافرمانی کردن والدین و داد کشیدن بر سر آنها و اظهار بیزاری از آنها نهی شده است و فرار کردن از لشکر بدون هیچ عذر شرعی درست نیست و از آزار و اذیت زنان و مردان مؤمن به غیر از آنچه که دارند نهی شده و از راضی کردن مردم به نارضایتی خداوند نهی شده است و از نقض قسم در قراردادهایی که بر آن تأکید شده نهی شده است. و از آوازخوانی و طبل زدن و نی زدن و نواختن پیانو نهی شده است و از نسبت دادن فرزند به غیر از پدرش و از عذاب دادن با آتش و سوزانیدن مردگان و زندگان با آتش و از مثله کردن یعنی کباب کردن جسد مردگان نهی شده است. و از کمک کردن به باطل و همکاری در گناه و دشمنی و حمل اسلحه بر علیه مسلمانان و توطئه چیدن برای آنها نهی شده است و از فتوا دادن بدون دانش و آگاهی و پیروی کردن از کسی در کارهایی که از نظر خداوند گناه محسوب می‌شود هر که بخواهد باشد، نهی شده است. از قسم دروغ خوردن نهی شده است و قبول شهادت کسانی که به زنان محصنه تهمت زده‌اند و چهار شاهد نیاورده‌اند بجز آنهایی که توبه کرده‌اند، درست نیست و حرام کردن چیزهای پاکی که خداوند آنها را حلال کرده و دنبال کردن رد پای شیطان و بیشتر افتادن از خدا و رسولش

صلی الله علیه وسلم نه به گفتار و نه به کردار درست نیست و از گوش دادن به صحبت عده‌ای بدون اجازه خودشان و اطلاع پیدا کردن از خانه عده‌ای بدون اجازه خودشان و از وارد شدن به خانه کسی بدون اجازه و نگاه کردن به عورات آنها، نهی شده است. ادعای چیزی که مال وی نیست و سیر خوردن از آنچه که به وی داده نشده و سعی کردن برای ستوده شدن بخاطر آنچه که وی انجام نداده، درست نیست و رفتن به سرزمینهای کسانی که خداوند آنها را با عذاب خود نابود گردانیده جز در حالت گریه کردن و یا خود را به گریه انداختن درست نیست و بایستی [هدف از این سفرها] عبرت اندوزی باشد نه بخاطر تفریح و گردش و از قسم خوردن گناهکار و جاسوسی کردن و بدنیتی نسبت به مردان و زنان صالح و از حسد ورزیدن و بغض و کینه ورزیدن و از ناسازگاری و از افراط ورزیدن در باطل نهی شده است.

از کبر و فخرفروشی و نخوت و خود بزرگ بینی نهی شده است و از شادیهای مذموم دنیا که باعث بی‌پروایی و گستاخی می‌شود نهی شده است و از راه رفتن در روی زمین با حالت خوشحالی و چهره درهم کشیدن برای مردم که علامت کبر می‌باشد نهی شده است. و نهی شده از اینکه اگر شخص مسلمانی چیزی را بخشید حتی اگر آنرا خریده باشد تقاضای بازگرداندن آنرا نکند و از کشتن والدین بخاطر قتل فرزند نهی شده و از نگاه کردن مرد به عورت مرد و نگاه کردن زن به عورت زن و از نگاه کردن به رانهای آدم زنده یا مرده نهی شده است و از بی‌احترامی کردن به ماههای حرام نهی شده اما جنگیدن با کفار در ماههای حرام مشروع است. و از

بخشیدن درآمدهای نامشروع نهی شده است. از عدم پرداخت حق اجیر (کارگر) موقع تمام شدن کار نهی شده است و از رعایت نکردن عدالت در بخشش میان فرزندان نهی شده است. و از ضرر رساندن در وصیت و وصیت کردن برای وارث نهی شده است چونکه خداوند حقوق وارثان را به ایشان می‌دهد و نهی شده از اینکه به تمام اموال خود وصیت کند در حالی که وارثان وی فقیر بمانند. و اگر چنین کاری کرد وصیت وی بیش از یک سوم میراث نافذ نمی‌باشد و از بدهمسایگی و آزار و اذیت همسایه نهی شده است و از مهاجرت کردن مسلمانان بیش از سه روز و بدون علت شرعی نهی شده است. از پرتاب کردن سنگریزه در بین انگشتان نهی شده است چونکه ممکن است باعث آسیبهایی مثل درآمدن چشم یا شکستن دندان بشود و از دشمنی ورزیدن و تجاوز کردن نهی شده است. و نهی شده از اینکه بعضی از مردم قرآن را در مقابل هم با صدای بلند بخوانند. از وارد شدن بر دو نفری که با هم نجوا می‌کنند نهی شده و اینکه دو نفر را از هم جدا کند جز با اجازه خودشان درست نیست و نهی شده از اینکه شخصی را از جای خود بلند کند و خود بر جای او بنشیند و شخصی که نزد برادرش است تا زمانی که اجازه نگرفته درست نیست که برخیزد و برود. و از ایستادن بر سر نشسته‌ها نهی شده و نشستن بین آفتاب و سایه درست نیست چونکه آنجا محل نشستن شیطان است و از ضرر رساندن به مسلمانان و اعلان جنگ دادن به آنها نهی شده است و نهی شده از اینکه به وسیله قطع آهنی به برادر مسلمان خود اشاره کند. و از پذیرفتن شمشیر مبتلا به سل به خاطر ترس از بیماری نهی شده است و از بازگرداندن هدیه وقتی که خطر شرعی وجود نداشته باشد

نهی شده است و از زیاده‌روی کردن و هدر دادن و از به زحمت انداختن مهمان و دادن اموال به سفیهان نهی شده است و نهی شده است از اینکه مردم آنچه را که خداوند به بعضی از زنان یا مردان داده است آروز بکنند و از نزاع و درگیری با هم و مهربانی با زن و مرد زناکار در حین اجرای حد و از باطل کردن صدقات با منت گذاشتن و اذیت کردن نهی شده است. و از مخفی کردن شهادت و خشمگین شدن بر یتیمان و راندن گداها و معالجه کردن با داروهای کثیف نهی شده چونکه خداوند شفای امت را در آنچه که حرام کرده است قرار نداده است و از کشتن زنان و بچه‌ها در جنگ و فرو رفتن در ژرفای چیزی و سختگیری کردن نهی شده است. و از مغالطه کردن یعنی آوردن مسائل مشکل به نزد عالمان برای فریب دادن و به مبارزه طلبیدن و مشوش کردن فکر او یا اراده اظهار بزرگی و هوشیاری سؤال کننده یا سؤال کردن از امور فرضی که واقع نمی‌شوند و جدلهایی که فایده‌ای برای دینش ندارد، نهی شده است. و از بازی کردن با تخته نرد و لعنت فرستادن بر چهارپایان و از خراشیدن پوست صورت به هنگام بلا و مصیبت و از ناراحت بودن با رعیت نهی شده است. و نهی شده از اینکه انسان به مافوق خودش در امور دنیوی بنگرد بلکه بایستی به پایینتر از خود بنگرد تا نعمتی که خداوند به وی داده را بشناسد و او را تحقیر نکند و فخرفروشی کسی بر دیگری جایز نیست و خلاف وعده عمل کردن و خیانت در امانت و پنهان کردن علم و شفاعت خواستن برای بدکاران که مثل پادرمیانی بدسگالان می‌باشد نهی شده است.

از گدایی کردن از مردم بدون نیاز و اعلان کردن در سفر و نگهداری سگ، بجز برای نیاز مثل سگهای اهلی و سگهای کشاورزی و سگهای شکاری و سگهای نگهبان نهی شده است و در ادب کردن بیشتر از ده ضربه شلاق زدن درست نیست جز در مواردی که از جمله حدود به شمار می‌روند. و از بسیار خندیدن و بر آمدن (خوش نیامدن) مریضها از غذا و نوشیدنی نهی شده چونکه خداوند آنها را غذا و نوشیدنی داده است و از خیره شدن به جذامیان نهی شده است.

و شخص مسلمان جایز نیست که برادر دینی‌اش را وحشت زده کند یا مالش را به شوخی یا جدی بردارد. و جایز نیست کسی که چیزی را بخشیده دوباره به آن رجوع کند جز برای پدری که چیزی را به فرزندش بخشیده که جایز می‌باشد. از دادن و بخشیدن با دست چپ نهی شده و از نذر کردن نیز نهی شده چونکه نذر قضای خداوند را بر نمی‌گرداند چون پرداخت مال به وسیله نذر کار انسانهای بخیل است. و از تمرین کردن طب و پزشکی بدون مهارت نهی شده و کشتن مورچه‌ها و زنبورها و هددها درست نیست. و نهی شده از اینکه مرد به تنهایی سفر کند و درست نیست که همسایه‌ای، همسایه‌اش را از فرو بردن چوبی در دیوارش منع کند. و از سلام کردن با اشاره نهی شده و سلام کردن فقط بر آشناها درست نیست بلکه باید به هر آنکس که می‌شناسد و نمی‌شناسد سلام کند. و از جواب دادن به کسی که قبل از سلام کردن سؤال پرسیده نهی شده و بوسیدن مردی توسط مرد دیگری درست نیست و از اینکه به وسیله قسم کار خیری را از خود دور کند

نهی شده و در صورت قسم خوردن مبنی بر ترک کار خیر بهتر است که آنرا انجام داده و کفاره قسم را پردازد.

و از قضاوت کردن بین دو تا با حالت ناراحتی و خشمگینی نهی شده است و از قضاوت کردن به نفع کسی بدون اینکه حرف دیگری را بشنود نهی شده است. بیرون از منزل رفتن بچه‌ها به هنگام غروب آفتاب تا جائی که تاریکی شب بیشتر می‌شود و درست نیست چونکه در این موقع شیاطین پخش می‌شوند. و از قطع کردن درختان میوه‌دار در شب نهی شده و همچنین از درو کردن در شب بخاطر مخفی کردن آن از بیچاره‌ها و فرار از دست فقیران نهی شده است چونکه خداوند متعال می‌فرماید «واتو حقه یوم حصاده» حق فقرا و بیچارگان را هنگام برداشت محصول بدهید.

نهی شده از اینکه شخص در بازار (گذرگاه عمومی) بگذرد و چیزی همراه خود داشته باشد که دیگران را آزار دهد مثل اشیاء برنده بدون ساتر (پوشش). نهی شده از اینکه از شهری که در آن طاعون شائع شده خارج شد و یا به آن داخل شد و همچنین از حجامت در روزهای جمعه و شنبه و یکشنبه و چهارشنبه نیز نهی شده چرا که حجامت فقط در روزهای پنج‌شنبه و دوشنبه و سه‌شنبه باید انجام شود.

و نهی شده از پاسخ دادن به کسی که عطسه می‌کند و «الحمدلله» نمی‌گوید و از تف انداختن در جهت قبله و اقامت گزیدن در عرض راه بهنگام سفر به قصد خوابیدن و استراحت چون گذرگاه حیوانات است.

و نهی شده از خنده با صدای بلند که همان قهقهه باشد چون هر انسانی در معرض خنده است و کسی نیست که نخندد و هدف از منع آن رعایت حال دیگران است. از رد کردن عطر و بالش و گل نهی شده است.

در پایان، این مجموعه‌ای بود از منهیاتی که توانستیم آنها را گردآوری کنیم و از خداوند متعال می‌خواهیم که ما را از گناه و معاصی ظاهری و باطنی دور کرده و بین ما و بین اسباب قهرش فاصله بیاندازد و توبه ما را بپذیرد که او شنوا است و نزدیک و پاسخگو. پاک و منزهی خدایا از هر چه که مردم می‌گویند و درود بر پیامبران و سپاس بر خداوند جهانیان.